

Брюксел, 23.9.2019 г.
COM(2019) 615 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Резултати от междинната оценка на програмата ISA²

{SWD(2019) 1615 final}

Съдържание

1.	Въведение	2
2.	Контекст.....	2
3.	Общо разбиране за оперативна съвместимост	4
4.	Методология	5
5.	Проблеми и въпроси, свързани с оценката	5
6.	Констатации	6
6.1.	Значение	6
6.2.	Ефективност.....	7
6.3.	Ефективност.....	7
6.4.	Съгласуваност.....	8
6.5.	Европейска добавена стойност	8
6.6.	Полезност	8
6.7.	Устойчивост	8
7.	Препоръки.....	9
7.1.	Повишаване на осведомеността отвъд националните администрации	9
7.2.	От насочени към ползвателите към управлявани от ползвателите решения.....	10
7.3.	Проправяне на пътя към повишена устойчивост.....	10
8.	Следващи стъпки	11

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Както е предвидено в Решението за ISA²¹, на 1 януари 2016 г. беше стартирана петгодишната програма за решения за оперативна съвместимост и общи рамки за европейските публични администрации, предприятията и гражданите (програма ISA²) като продължение на програмата ISA².

В настоящия доклад са представени констатациите и препоръките от междинната оценка на програмата ISA²³. Съгласно член 13, параграф 3 от Решението за ISA² Комисията трябва да извърши тази оценка и да съобщи резултатите от нея на Европейския парламент и на Съвета до 30 септември 2019 г.

Комисията извърши оценката чрез екип от независими експерти от консултантско дружество⁴. Оценката беше извършена под надзора на междуведомствена ръководна група⁵.

2. КОНТЕКСТ

Крайната цел на програмата ISA² е да се насърчи модернизирането чрез ИКТ на общественения сектор в Европа и да улесни удовлетворяването на потребностите на предприятията и гражданите чрез подобрена оперативна съвместимост на европейските публични администрации.

По-специално, програмата има за цел да се постигне следното:

- Да се улесни ефикасното и ефективно електронно трансгранично или междусекторно взаимодействие между европейските публични администрации, предприятията и гражданите.
- Да се допринесе за разработването на по-ефективна, опростена и лесна за използване електронна администрация в рамките на администрацията на национално, регионално и местно равнище.
- Да се насърчи прилагането на цялостен подход към оперативната съвместимост в ЕС, като се набележат, създадат и използват решения за оперативна съвместимост и се улесни многократното им използване от европейските публични администрации. Така ще се подкрепи изпълнението на различни политики и дейности на ЕС.

¹ Решение (ЕС) 2015/2240 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. за създаване на програма за решения за оперативна съвместимост и общи рамки за европейските публични администрации, предприятията и гражданите (програма ISA²) като средство за модернизиране на публичния сектор, ОВ L 318, 4.12.2015 г., стр. 1.

² Решение № 922/2009/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. за решения за оперативна съвместимост за европейските публични администрации (ISA), ОВ L 260, 3.10.2009 г., стр. 20.

³ Информацията от процеса на оценката и резултатите заедно с подкрепящите доказателства са достъпни в Работния документ на службите на Комисията: SWD(2019) 1615 final.

⁴ Проучването на независимите експерти за оценката е достъпно на: <https://data.europa.eu/doi/10.2799/13397>

⁵ Членове на групата бяха генерални дирекции „Съобщителни мрежи, съдържание и технологии“, „Информатика“, „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“, „Финансова стабилност, финансови услуги и съюз на капиталовите пазари“, „Вътрешен пазар, промишленост, предприемачество и МСП“, Службата за публикации на Европейския съюз, Генералният секретариат, генерална дирекция „Данъчно облагане и митнически съюз“ и Съвместният изследователски център.

За да се постигнат тези цели⁶, програмата надгражда върху постиженията на своя предшественик, програмата ISA⁷. Освен това в програмата се набляга върху нейното безпроблемно вписване в по-широката рамка на политиката, свързана с цифровизацията на публичните администрации в ЕС. В това отношение програмата ISA² е основният инструмент в подкрепа на прилагането на Европейската рамка за оперативна съвместимост (ЕРОС)⁸, която беше актуализирана и разширена, както е планирано в Съобщението относно стратегията за цифров единен пазар за Европа⁹. Други политически инициативи, за които допринася ISA², включват Европейския план за действие за електронно управление през периода 2016—2020 г.¹⁰, Декларацията от Талин от 2017 г. относно електронното управление¹¹ и Регламента относно единна цифрова платформа¹².

На практика ISA² се изпълнява от 1 януари 2016 г. до 31 декември 2020 г. с общ бюджет в размер на 130,9 милиона евро. С нея се финансират действия, определяни ежегодно в годишната обновявана работна програма. С управлението на програмата освен това се насърчават взаимодействия с други програми на ЕС, като например Механизма за свързване на Европа (МСЕ)¹³ или Програмата за подкрепа на структурните реформи (ППСР)¹⁴.

Главните заинтересовани страни на програмата са европейските публични администрации на всички равнища: ЕС, национално, регионално и местно. И все пак програмата засяга много по-широка група от заинтересовани страни, включително предприятия и граждани от ЕС. ISA² е отворена за всички държави — членки на ЕС, други държави от Европейското икономическо пространство и страни кандидатки. В допълнение към 28-те държави — членки на ЕС, в програмата могат да вземат участие и 3 други държави: Исландия, Норвегия (от 2016 г.) и Черна гора (от 2018 г.). С програмата освен това се насърчава сътрудничеството с други трети държави и с международни организации и органи.

⁶ Член 1, параграф 1 от Решението за ISA² (вж. бележка под линия **Error! Bookmark not defined.**).

⁷ Член 1, параграф 3 от Решението за ISA² (вж. бележка под линия **Error! Bookmark not defined.**).

⁸ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, Европейска рамка за оперативна съвместимост — стратегия за прилагане, Брюксел, 23.3.2017 г., COM(2017) 134 final.

⁹ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, Стратегия за цифров единен пазар за Европа, 6.5.2015 г., COM(2015) 192 final.

¹⁰ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, План за действие на ЕС за електронно управление през периода 2016—2020 г. Ускоряване на цифровото преобразуване на управлението, COM(2016) 0179 final.

¹¹ Декларацията от Талин относно електронното управление бе подписана на срещата на министрите по време на естонското Председателство на Съвета на ЕС на 6 октомври 2017 г.

¹² Регламент (ЕС) 2018/1724 на Европейския парламент и на Съвета от 2 октомври 2018 г. за създаване на единна цифрова платформа за предоставяне на достъп до информация, до процедури и до услуги за оказване на помощ и решаване на проблеми и за изменение на Регламент (ЕС) № 1024/2012, ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 1—38.

¹³ Регламент (ЕС) № 1316/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. за създаване на Механизъм за свързване на Европа, за изменение на Регламент (ЕС) № 913/2010 и за отмяна на регламенти (ЕО) № 680/2007 и (ЕО) № 67/2010, ОВ L 384, 20.12.2013 г., стр. 129—171.

¹⁴ Регламент (ЕС) 2018/1671 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2017/825 с цел увеличаване на финансовия пакет на Програмата за подкрепа на структурните реформи и адаптиране на общата ѝ цел, ОВ L 284, 12.11.2018 г., стр. 3—5.

3. ОБЩО РАЗБИРАНЕ ЗА ОПЕРАТИВНА СЪВМЕСТИМОСТ

В съответствие с член 1, параграф 2 от Решението за ISA², „Програмата ISA² осигурява наличието на общо разбиране за оперативната съвместимост чрез ЕРОС и нейното прилагане в администрациите на държавите членки. Посредством програмата ISA² Комисията наблюдава прилагането на ЕРОС.“

В това отношение в рамките на програмата ISA² се разработва интегрирана рамка за наблюдение, оценяване и докладване на постигнатия напредък в прилагането на ЕРОС¹⁵ и от държавите членки, и от Комисията. Разработването и прилагането на тази рамка за наблюдение се провеждат в рамките на правомощията за дейността на Обсерваторията за национални рамки за оперативна съвместимост (NIFO), финансирана по линия на програмата ISA².

Резултатите от прилагането на ЕРОС в целия ЕС ще бъдат представяни ежегодно чрез онлайн информационно табло с цел да се допринесе за изготвянето на политики и да се осъществява комуникация с широката общественост по по-визуален и интуитивен начин¹⁶. На практика информационното табло има за цел да подобри комуникацията и изграждането на капацитет, така че да се подобри осведомеността на държавите членки за текущото им състояние при прилагането на ЕРОС и те да бъдат подпомогнати при изпълнението на препоръките на ЕРОС.

За постигане на тези цели на държавите членки ще се предостави набор от инструменти, с които те да дават насоки за прилагането на ЕРОС посредством добри практики и решения.

Рамката за наблюдение за прилагането на ЕРОС има за цел да предоставя доказателства за бъдещата оценка на ЕРОС¹⁷, която първоначално бе планирано да се състои до края на 2019 г. За да се даде обаче реалистична времева рамка, в която държавите членки да адаптират към ЕРОС своите национални политики относно електронното управление, цифровите услуги и оперативната съвместимост, и като се има предвид, че по-широкият обхват на новата ЕРОС налага допълнителна вътрешна и външна координация за завършването на рамка за наблюдение, която е общоприета и интегрирана, изглежда необходимо оценката на ЕРОС да бъде отложена до 2021 г. Действително, тези фактори доведоха до това процесът по събиране на данни да започне едва през 2019 г., поради което няма достатъчно данни за оценка на прилагането на ЕРОС през същата година.

В допълнение към това, ако оценката на ЕРОС бъде извършена след окончателната оценка на програмата ISA² през 2021 г., ще могат да бъдат създадени редица полезни взаимодействия, тъй като програмата е основният инструмент, който подпомага прилагането на ЕРОС.

¹⁵ С този механизъм за наблюдение също се обхваща изпълнението на плана за действие за оперативна съвместимост, представен в приложение I към Съобщението за ЕРОС, посочено в бележка под линия **Error! Bookmark not defined..**

¹⁶ Информационното табло ще бъде налично в рамките на колекцията на Обсерваторията за национални рамки за оперативна съвместимост (NIFO) в платформата Joinup през 2020 г.

¹⁷ Вж. раздел 6 от Съобщението относно ЕРОС, посочено в бележка под линия **Error! Bookmark not defined..**

4. МЕТОДОЛОГИЯ

Междинната оценка на програмата ISA² беше извършена въз основа на количествени и качествени данни, събрани чрез различни методи, като например проучване на документи, публична консултация, целенасочени онлайн проучвания, задълбочени интервюта и встъпителен семинар. Дейностите за консултация дадоха възможност за широко покритие на различните заинтересовани страни по линия на ISA², вариращи от представители на държавите членки и отделите на Комисията до граждани и организации по стандартизация.

С цел по-доброто насочване на събирането на данни от 53-те действия, групирани в 9 пакета, беше подбрана извадка от 20 действия, финансирани от програмата на ISA² до 2018 г. Извадката беше подготвена въз основа на четири предварително определени критерия, за да се гарантира, че избраните действия до голяма степен са представителни за програмата. Освен това цялостното събиране на данни беше допълнено с експертна оценка на програмата, извършена от четирима технически експерти по оперативна съвместимост.

5. ПРОБЛЕМИ И ВЪПРОСИ, СВЪРЗАНИ С ОЦЕНКАТА

Тази оценка беше съсредоточена върху следните седем основни критерия¹⁸:

- **Значение** — в каква степен целите на програма ISA² все още са подходящи във връзка с развиващите се потребности и проблеми на национално равнище и на равнището на ЕС?
- **Ефективност** — на какъв етап от процеса на постигане на целите на програмата са резултатите от програма ISA²? Има ли аспекти, които са повече или по-малко ефективни от други и, ако това е така, какви поуки могат да бъдат извлечени от това?
- **Ефикасност** — в каква степен програмата е ефективна по отношение на разходите? Кой аспекти от програмата са най-ефикасни или неефикасни, особено от гледна точка на мобилизираните ресурси? Какви са показателите на програмата от гледна точка на планираната работа и бюджет?
- **Съгласуваност** — в каква степен действията по ISA² представляват част от „цялостен“ подход в рамките на програмата (вътрешна съгласуваност)? В каква степен програмата ISA² е съгласувана с други намеси на ЕС, които имат сходни цели, и с глобални инициативи в същата сфера (външна съгласуваност)?
- **Европейска добавена стойност** — каква е допълнителната стойност, произтичаща от програмата ISA², в сравнение с това, което в рамките на разумното би могло да се очаква от държавите членки, когато те действат на национално, регионално и/или местно равнище?
- **Полезност** — по какъв начин действията и резултатите по програмата ISA², постигнати и очаквани, удовлетворяват потребностите, за които са предназначени?

¹⁸ Вж. Инструмент № 47 от инструментариума на Европейската комисия за по-добро регулиране.

- **Устойчивост** — в каква степен са гарантирани финансовата, техническата и оперативната устойчивост на разработените решения — поддържани и прилагани през целия срок на програмата ISA²?

6. КОНСТАТАЦИИ

Въз основа на данни, събрани от 129 консултирани заинтересовани страни¹⁹, задълбочено проучване на документи и експертни оценки, с междинната оценка се потвърждава, че резултатите от ISA² са добри по всички критерии за оценка. Оценката обаче е ограничена до действия, финансирани между 2016 г. и 2018 г.; следователно резултатите от текущите действия, както и дългосрочните резултати от ISA² могат да бъдат разглеждани след приключване на програмата.

6.1. Значение

Целите, които се преследват с ISA², все съответстват на развиващите се нужди и проблеми в сферата на оперативната съвместимост на цифровите публични услуги, което потвърждава значението на програмата. Повечето от консултираните заинтересовани страни са съгласни, че проблемът с административните електронни бариери и свързаните с това потребности, установен първоначално с програмата, все още е налице. Някои от тях обаче (46 от 129) в момента имат допълнителни потребности (като например по-предписателен подход по отношение на изготвянето на оперативно съвместими публични услуги) и проблеми (включително ограничения по отношение на ресурсите), които само отчасти могат да бъдат удовлетворени от ISA².

Една допълнителна потребност, която заслужава специално внимание, е да се гарантира повече сътрудничество и обмен с регионални и местни администрации с цел повишаване на осведомеността за оперативната съвместимост и внедряването на решенията на ISA² на поднационално равнище.

Повишаването на осведомеността на публичните администрации относно оперативната съвместимост беше първата от три препоръки в последната оценка на програмата ISA²⁰. В програмата ISA² този призив беше взет под внимание чрез приемане на нейната стратегия за комуникация и план на ангажиментите през 2017 г. и чрез организиране на 10 големи събития между 2016 г. и 2018 г. със средно 211 участника на събитие. Освен това представителите на ISA² изпълняваха активна роля по време на 60 събития, проведени през същия период. Междинната оценка показва, че тези усилия са си стрували, понеже повечето консултирани заинтересовани страни са посочили, че имат експертни познания за оперативната съвместимост (91 от 128) и за ISA² (81 от 128). Въпреки тази обща осведоменост горепосочените допълнителни потребности показват, че следва да продължат дейностите по повишаване на осведомеността в рамките на програмата, насочени към

¹⁹ От съображения за поверителност и защита на данните екипът, провеждащ оценката, прикани титулярите на действията да се свържат с ползвателите на техните решения и да посредничат за дейностите по консултацията. Този двуетапен подход може да е довел до ограничен брой на получените отговори.

²⁰ Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета, Резултати от окончателната оценка на програмата ISA, Брюксел, 1.9.2016 г., COM(2016) 550 final.

регионални и местни администрации и по възможност към косвени бенефициери, като например граждани и предприятия.

6.2. Ефективност

Досега постигнатите от ISA² резултати са в съответствие с целите на програмата. Въпреки това те все още не отговарят напълно на очакваните резултати, понеже повечето от действията все още се изпълняват и все още се разработват решения. Продължителността на програмата също оказва влияние върху степента на внедряване на решенията. В този смисъл решенията, произтичащи от действия, започнали по предишни издания на програмата и продължени в настоящото издание, се използват по-широко, отколкото решенията, произтичащи от действия, които са въведени в рамките на ISA².

С оценката е установено, че по отношение на една специфична цел по ISA² програмата сама по себе си не е толкова ефективна: разработването на по-ефективна, опростена и лесна за използване електронна администрация на национално, регионално и местно равнище. Тук държавите членки всъщност могат да окажат силно въздействие и да допълнят инициативите на равнището на ЕС относно оперативна съвместимост и цифровизация.

Външните фактори могат да подобрят, но и да застрашат начина, по който с програмата се постигат нейните цели и резултати. Призивът на администрациите за общи стандарти и рамки представлява външен фактор, който допринася за изпълнението на програмата. За разлика от това институционалната сложност би могла да възпрепятства постигането на оперативна съвместимост между границите и между секторите.

И накрая, с оценката беше установено, че действията по линия на ISA² до голяма степен са в съответствие с общите принципи, изброени в член 4 от Решението за ISA², поради непрекъснатото обновявания процес на работна програма, с който се гарантира, че принципите се вземат систематично под внимание при подготовка на програмата.

6.3. Ефективност

Изпълнението на програмата върви по план; всички действия са или в ход, или са близо до постигането на планираното ниво на работа. Въпреки това разнородността на показателите за изпълнение затруднява достигането до заключения относно цялостната ефективност по отношение на разходите на програмата. За тези пакети на ISA², за които е имало възможност да се обобщят показателите за изпълнение на различни действия, е оценено, че разходите на краен потребител (напр. предприятия, граждани), са много ниски.

Процесът за избиране на действия, финансирани от ISA², се счита за относително ефективен. Направените разходи за изготвяне на предложение са доста малки, като варират от 0,07 % до 0,4 % от потенциалните средства, които биха могли да бъдат разпределени на предложението, след като то бъде прието. И все пак процесът на избиране би могъл допълнително да се подобри чрез опростяване на текущо обновяваната работна програма (напр. повишаване на гъвкавостта на модела) и стартиране на тематични покани за предприемане на действия, с което да се гарантира, че процесът на избиране се ръководи от цели.

6.4. Съгласуваност

Съгласно консултираните заинтересовани страни действията по ISA² се характеризират със значителни полезни взаимодействия и ограничени припокривания. Тази силна вътрешна съгласуваност е в съответствие с втората препоръка на окончателната оценка на ISA, според която е необходимо да се предприеме цялостен подход относно оперативната съвместимост в рамките на ISA².

Относно външната съгласуваност в ISA² е спазена третата (и последна) препоръка от окончателната оценка на ISA и е изградено тясно сътрудничество с други политики и инициативи на ЕС. С нея бяха насърчени взаимодействия с МСЕ, „Хоризонт 2020“ и Програмата за подкрепа на структурните реформи. Освен това ISA² си взаимодейства с инициативи, като например единната цифрова платформа, Стратегията за цифров единен пазар, Плана за действие за електронно управление, Декларацията от Талин относно електронното управление и обновявания план за стандартизация на ИКТ²¹. Въпреки това бяха открити припокривания между специфични решения по линия на ISA² и МСЕ, които биха могли да се отстранят чрез по-добро определяне на обхвата на всяко решение.

6.5. Европейска добавена стойност

Нивото на координация, гарантирано от ISA², е от ключово значение за подобряване на цялостната оперативна съвместимост между европейските публични администрации. В допълнение към това 91 от 109 респондента подчертаха, че целите на ISA² могат да се постигнат на по-ниска цена, отколкото чрез сравними национални или поднационални инициативи.

Очевидно е, че ISA² е спомогнала за подобряване на трансграничната оперативна съвместимост в ЕС: i) с нея се повишава осведомеността относно оперативната съвместимост в държавите членки; ii) тя спомага темата да се включи в националния дневен ред; и iii) с нея се създават мрежи и се улеснява обменът. Освен това ISA² спомогна за допълнителното развитие на общите политики на ЕС: тя изпълнява централна роля в прилагането на ЕРОС и подпомага създаването на цифровия единен пазар.

6.6. Полезност

Удовлетвореността на потребителите от решенията на ISA² изглежда висока, като едва 7 от 110 заинтересовани страни съобщават за „ограничена удовлетвореност“. Тъй като програмата все още се изпълнява, се очаква да нарасне степента на внедряването на решенията на ISA², с което ще се подобри начинът, по който решенията отговарят на нуждите на потребителя, а това от своя страна ще повиши цялостното удовлетворение на потребителите.

6.7. Устойчивост

Относно устойчивостта на решенията на ISA² от консултираните заинтересовани страни беше получена смесена обратна информация. Докато 66 от 84 респондента считат, че резултатите от програмата биха се запазили при липса на бъдещо финансиране, над 55 от 85 респондента считат, че нуждата от операции и разходите за поддържане, необходими за решенията, биха могли да

²¹ Вж.: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/rolling-plan-ict-standardisation>

попречат на постигането на резултатите, очаквани от тези решения на ISA², ако програмата бъде прекратена.

Заинтересованите страни са съгласни, че ISA² изпълнява централна роля в подобряването на общия контекст на оперативна съвместимост в ЕС и липсата ѝ би застрашила усилията на европейските публични администрации за подобряване на оперативната съвместимост и насърчаване на модернизирането чрез ИКТ на общественния сектор в Европа.

7. ПРЕПОРЪКИ

Междинната оценка обрисова една положителна картина на изпълнението на програмата ISA² до този момент. В нея обаче също са определени области, които е възможно да бъдат подобрени. В препоръките по-долу са разгледани тези аспекти от програмата, като са описани и краткосрочни, и по-дългосрочни мерки. Краткосрочните мерки са тези, които биха могли да се предприемат през последната обновявана работна програма на ISA² през 2020 г. и по време на преходния период преди създаването на новата Многогодишна финансова рамка (МФР)²². По-дългосрочните мерки биха имали нужда от повече години, за да дадат резултат.

7.1. Повишаване на осведомеността отвъд националните администрации

Посредством програмата ISA² Комисията ще продължи да полага усилия за повишаване на осведомеността в европейския публичен сектор относно оперативната съвместимост, която е ключов фактор за цифровизацията, като по-специално гарантира повече сътрудничество с регионалните и местните администрации в рамките на този процес.

Преди всичко следва да се изготвят целенасочени дейности за популяризиране, с които се подчертават ползите от (повторното) използване на решенията на ISA² за оперативна съвместимост. В подкрепа на това послание през 2020 г. биха могли да се проведат проучвания, за да се определи размерът на въздействието на някои решения на ISA² върху ефективността и продуктивността на публичните администрации.

На последния етап на ISA² следва да се наблегне дори повече върху това да се гарантира, че публичните администрации, научната общност и заинтересованите специалисти споделят най-добри практики помежду си. Наскоро стартираното в рамките на програмата действие „Академия за оперативна съвместимост“ следва да разработи също устойчиви учебни материали.

За да се засили въздействието на предложените по-горе мерки, титулярите на действията по линия на ISA² следва да привлекат допълнителни потенциални влиятелни личности (като научни изследователи, отдадени държавни служители) и да създадат общност от посланици за оперативна съвместимост.

В дългосрочен план следва да се изградят умения за консултиране във връзка с оперативната съвместимост. Те биха помогнали на заинтересованите страни да избират подходящи решения за оперативна съвместимост, които отговарят на

²² Вж.: https://ec.europa.eu/commission/future-europe/eu-budget-future_bg.

техните потребности, като същевременно осигуряват услуги за подпомагане и техническа подкрепа за ефективното прилагане на решенията.

7.2. От насочени към ползвателите към управлявани от ползвателите решения

За да се повиши полезността на програмата ISA², би могло да се подобри качеството на нейните съществуващи решения, като се вземат по-добре под внимание на потребностите на потребителите. Този подход би могъл да бъде основният при изпълнението на последната работна програма ISA², с което ще се насърчи принципът на ЕРОС за насоченост към ползвателите както в Комисията, така и в държавите членки.

През идните години обаче е препоръчително да се премине от парадигмата на насоченост към ползвателите към парадигмата на управление от ползвателите, при която потребителите вземат участие в етапа на създаване на решението за оперативна съвместимост. Такъв процес на съвместно създаване, който би позволил да се експериментира с нови ориентирани към ползвателите решения и да се изготвят техни прототипи в безопасна среда, може да се подпомогне чрез инкубатор за оперативна съвместимост. Този инкубатор би спомогнал за внедряването на възникващи технологии и обмен на иновативни практики между публични органи с челен опит в областта.

Що се отнася до първите две препоръки на настоящия доклад, Цифровата стратегия на Комисията²³ доказва, че Комисията изпълнява своите обещания: и оперативната съвместимост, и насочеността към ползвателите са сред ключовите принципи на стратегията, а ЕРОС е една от първите ѝ отправни точки. Освен това ISA² изпълнява консултативна роля в текущото изпълнение на стратегията, като помага на Комисията да модернизира в различни области на политиката своите съществуващи ИТ системи и да разработи нови цифрови решения, съобразени с оперативната съвместимост.

7.3. Проправяне на пътя към повишена устойчивост

При оценяването на европейската добавена стойност и устойчивостта на програмата ISA², в междинната оценка беше установено, че тя изпълнява основна роля в създаването на единен общ контекст на оперативната съвместимост в европейския публичен сектор. Освен това ISA² спомага за разработването и разгръщането на трансгранични и междусекторни цифрови решения между администрациите на държавите членки. ISA² също така спомага за развитието на общите политики, понеже те разчитат в значителна степен на тези взаимосвързани и оперативни съвместими мрежи и системи.

След приключване на програмата ISA² е от съществено значение да се запази и повиши способността на европейските публични администрации да работят заедно за постигането на цели от взаимна полза, включващи обмен на информация и знания, които са в основата на оперативната съвместимост като цяло. За тази цел са необходими силна политическа ангажираност и стабилно финансиране. Що се отнася до политическата ангажираност, отговарящите за политиката относно електронното управление министри в Европа потвърдиха в

²³ Communication to the Commission, European Commission Digital Strategy — A digitally transformed, user-focused and data-driven Commission (Съобщение до Комисията, Цифрова стратегия на Европейската комисия — Цифрово трансформирана, насочена към ползвателите и основана на данни Комисия), Брюксел, 21.11.2018 г., C(2018) 7118 final.

Декларацията от Талин относно електронното управление, че са ангажирани с изграждането на насочени към гражданите публични услуги, създавани като „цифрови по подразбиране“, и с постигането на визията, определена в ЕРОС. Що се отнася до бъдещото финансиране за оперативна съвместимост, то е предвидено в програмата „Цифрова Европа“²⁴, която е едно от секторните предложения на Комисията в рамките на законодателния пакет на МФР за периода 2021 — 2027 г.

В допълнение към това Комисията следва да предприеме действия във връзка с взаимодействията, създадени между ISA² и други програми на ЕС за популяризиране на ЕРОС и оперативната съвместимост като цяло, и за улесняване на обширното повторно използване на решенията на ISA². Освен това този подход би могъл да доведе до ефективно и опростено управление на програмата, с което се подпомага бъдещото изпълнение на предложението за програма „Цифрова Европа“.

Успоредно с подготовките за създаването на новите програми на МФР е препоръчително да се проучат възможностите за увеличаване на устойчивостта на резултатите, постигнати със съществуващите решения на ISA². Осъществимостта и разходите за различните мерки за устойчивост следва да се оценят, а Комисията следва да инвестира в тях. Например, Комисията би могла да обмисли прехвърлянето на някои решения на ISA² към общности с отворен код или насърчаването на дружествата да изграждат услуги около безплатни решения на ISA² по линия на публичния лиценз на Европейския съюз (EURL)²⁵.

И накрая, Комисията може да сметне за полезно да оцени задълбочено обосновката и въздействията на евентуален обвързващ инструмент за оперативна съвместимост. Такава оценка следва да се основава на констатациите от окончателната оценка на програмата ISA² и на доказателствата, които ще бъдат събрани при оценяване на прилагането на ЕРОС през 2021 г.

8. СЛЕДВАЩИ СЪПКИ

В текущото изпълнение на програмата ISA² Комисията ще обърне най-голямо внимание на горепосочените констатации и препоръки, като ги анализира, за да валидира и разгледа повдигнатите въпроси, когато е целесъобразно в тясно сътрудничество с държавите членки. Констатациите и препоръките от междинната оценка на програмата ISA² ще послужат и за прехода към новите програми на МФР.

²⁴ Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на програмата „Цифрова Европа“ за периода 2021—2027 г., Брюксел, 6.6.2018 г., COM(2018) 434 final.

²⁵ Вж.: <https://eupl.eu/1.2/bg/>